

Дисципліна ВНУТРІШНІ ТА ХІРУРГІЧНІ ХВОРОБИ

Семінарське заняття №1

Тема: Вступ у клініку внутрішніх хвороб. Сучасний стан здоров'я населення України. Визначення основних понять (здоров'я, хвороба, симптом, синдром, патогномонічний симптом та ін.). Розподіл хвороб за органами та системами. Поняття про МКХ 10.

Мета: виявити знання студентів зі структури дисципліни внутрішні хвороби, характеристики стану здоров'я нації, а також з'ясувати обізнаність студентів щодо визначення основних понять, класифікації внутрішніх хвороб, загальних принципів класифікації хвороб та використання МКХ 10.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Структура та основні терміни дисципліни «внутрішні хвороби»;
- Характеристика стану здоров'я нації;
- МКХ 10 та принципи класифікації внутрішніх хвороб.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з понять здоров'я, хвороба, симптом, синдром, патогномонічний симптом);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №2

Тема: Семіотика патології дихальної системи (грип та ГРВІ, обструктивний бронхіт, пневмонія, бронхіальна астма, плеврит, туберкульоз, емфізема легень, асфіксія стороннім тілом).

Мета: виявити знання студентів про основні нозологічні форми патології дихальної системи.

Впродовж двох годин вивчаються такі питання:

- Анатомо-фізіологічні особливості будови дихальної системи.
- Опорні симптоми та синдроми ХОЗЛ, пневмонії, бронхіальної астми, плевриту (сухий, ексудативний), туберкульоз легень, емфізема легень, асфіксія стороннім тілом.
- Діагностика та лікування основних клінічних форм.
- Клініка невідкладних станів, що супроводжуються дихальною недостатністю.
- Невідкладна допомога.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з семіотики патології дихальної системи);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №3

Тема: Семіотика патології серцево-судинної системи (ІХС: стенокардія, інфаркт міокарда, гіпертонічна хвороба, атеросклероз, міокардит, тромбофлебіт, варикозна хвороба судин нижніх кінцівок, колапс, шок).

Мета: виявити знання студентів про основні нозологічні форми патології серцево-судинної системи.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Анатомо-фізіологічні особливості будови серцево судинної системи.
- Мале та велике коло кровообігу.
- Опорні симптоми основних нозологічних форм (ІХС: стенокардія, інфаркт міокарда, гіпертонічна хвороба, атеросклероз, міокардит, тромбофлебіт, варикозна хвороба судин нижніх кінцівок).
- Діагностика та лікування основних клінічних форм.
- Невідкладні стани і допомога при них (шок, колапс).
- Методики вимірювання артеріального тиску та пульсу.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з семіотики патології серцево-судинної системи);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №4

Тема: Семіотика патології травної системи (гастрит, виразкова хвороба шлунку та ДПК, холецистит, панкреатит, гепатит, цироз печінки, харчові токсикоінфекції та отруєння, анорексія, булімія, гостра печінкова недостатність).

Мета: виявити знання студентів про основні нозологічні форми патології травної системи.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Будова травної системи.
- Клінічна картина гастриту, виразкової хвороби шлунку і ДПК, панкреатиту, холециститу, гепатиту, цирозу печінки, харчових токсикоінфекцій та отруєнь, анорексії, булімії.
- Діагностика та лікування основних клінічних форм.
- Гостра печінкова недостатність як невідкладний стан при хворобах травної системи.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з семіотики патології травної системи);

- **Заключний етап** (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №5

Тема: Семіотика патології кістково-м'язової системи (ревматоїдний артрит, хвороба Бехтерева, склеродермія, остеоартроз, системний червоний вовчак).

Мета: виявити знання студентів про семіотику патології кістково-м'язової системи.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Клінічні та діагностичні маркери та особливості патології кістково-м'язової системи.
- Провідні симптоми та синдроми.
- Семіотика ревматоїдного артриту, хвороби Бехтерева, системної склеродермії, остеоартрозу, системного червоного вовчака.
- Розбір можливих невідкладних станів.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- **Підготовчий етап** (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- **Основний етап** (формування знань з семіотики патології кістково-м'язової системи);
- **Заклучний етап** (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №6

Тема: Семіотика інфекційної патології (ВІЛ/СНІД, дифтерія, енцефаліт, менінгіт, бруцельоз, хвороба Лайма, ботулізм).

Мета: виявити знання студентів про вибрані питання інфектології.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Особливості роботи та структура інфекційного стаціонару.
- Класифікація інфекційних хвороб.
- Питання інфекційного контролю під час роботи з інфекційними хворими.
- Епідеміологія, етіологія, клініка, діагностика ВІЛ/СНІДу, дифтерії, енцефалітів, менінгітів, хвороби Лайма (лайм-артрит), ботулізму.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з семіотики інфекційної патології);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №7

Тема: Вибрані питання неврологічної патології (Інсульт: класифікація, діагностика, опорні симптоми, невідкладна допомога; синдром Гієна-Барре, розсіяний склероз). Підсумковий модуль з внутрішніх хвороб. Змістовний модуль 1.

Мета: виявити знання студентів про вибрані питання неврологічної патології, а також здача змістовного модуля №1.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Класифікація інсульту.

- Провідні клінічні ознаки та диференційна діагностика ішемічного та геморагічного інсульту.
- Діагностика інсульту «на місці».
- Невідкладна допомога при інсульті.
- Симптоми та діагностика синдрому Гієна-Барре.
- Клінічна характеристика розсіяного склерозу.
- Підсумковий модуль з внутрішніх хвороб.
- Змістовний модуль 1.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з вибраних питань неврологічної патології);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №8

Тема: Вступ у клініку хірургічних хвороб. Визначання основних понять.

Мета: виявити знання студентів про основні поняття в хірургії та класифікацію хірургічних хвороб.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Визначення основних понять: хірургічні хвороби, операція, післяопераційний період, дренаж.
- Коротка характеристика основних видів оперативних втручань.
- Класифікація хірургічних хвороб.
- Специфіка різних видів хірургії.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з основних понять в хірургії);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №9

Тема: Абдомінальна хірургія (жовче-кам'яна хвороба, постхолецистектомічний синдром, панкреонекроз, черевні грижі, перитоніт).

Мета: виявити знання студентів про семіотику захворювань в абдомінальній хірургії.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Основні симптоми та синдроми в абдомінальній хірургії.
- Клінічна діагностика жовче-кам'яної хвороби.
- Опорні симптоми панкреонекрозу.
- Класифікація, діагностика черевних гриж.
- Функції очеревини.
- Симптоми та причини перитоніту.
- Післяопераційні ускладнення.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з абдомінальної хірургії);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №10

Тема: Торакальна хірургія (бронхоектатична хвороба, пневмоторакс, емпієма плеври).

Мета: виявити знання студентів про семіотику захворювань в торакальній хірургії.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Предмет вивчення торакальної хірургії.
- Бронхоектатична хвороба: причини, патогенез, патоморфологічні зміни, клінічні ознаки, діагностика.
- Посттравматичний та спонтанний пневмоторакс: причини та механізм розвитку пневмотораксу залежно від виду, класифікація.
- Клінічні прояви, діагностика і диференційна діагностика.
- Дії при підозрі на пневмоторакс.
- Гостра і хронічна емпієма плеври, піопневмоторакс.
- Причини, патогенез, класифікація, клініка, діагностика, диференційна діагностика.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з торакальної хірургії);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №11

Тема: Нейрохірургія (епідурит, протрузії та грижі спинного мозку, черепно-мозкова травма: струс ГМ, забій ГМ, субдуральна та епідуральна гематоми).

Мета: виявити знання студентів про семіотику захворювань в нейрохірургії.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Етіологія абсцесів головного і спинного мозку (епідурит).
- Клініка абсцесів головного мозку різної локалізації.
- Діагностика абсцесів головного і спинного мозку.
- Значення допоміжних методів обстеження в діагностиці цієї патології.
- Причини, симптоми та діагностика протрузій та гриж.
- Черепно-мозкова травма (ЧМТ). Класифікація. Епідеміологія. Закрита черепно-мозкова травма. Патогенез. Струс, забиття, стиснення головного мозку.
- Субдуральна та епідуральна гематоми. Клініка. Діагностика. Ускладнення в гострому та віддаленому періодах, їх попередження та лікування. позачерепних ушкоджень, профілактика ускладнень.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з

них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з нейрохірургії);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №12

Тема: Травматологія та ортопедія (травма м'яких тканин, травматичний вивих, переломи, остеомієліт, коксартроз, кривошия, сколіоз).

Мета: виявити знання студентів про семіотику захворювань в травматології та ортопедії.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Визначення травматології та ортопедії як дисципліни.
- Визначення поняття «перелом».
- Класифікація переломів, клініка, діагностика. Ускладнення, які виникають при лікуванні переломів: уповільнене зрощення, хибні суглоби, неправильне зрощення. Причини цих ускладнень, їх профілактика.
- Класифікація відкритих переломів та їх анатомо-морфологічні особливості.
- Зміст медичної допомоги потерпілим з відкритими переломами на догоспітальному етапі.
- Абсолютні та відносні клінічні ознаки, вивихів, поранень та пошкоджень сухожилків та м'язів. Визначення понять “вивих”,

- “підвих”. Патоморфологія вивиху. Загальна класифікація вивихів. Механогенез (плеча, передпліччя, стегна), їх класифікація та клініка.
- Надання медичної допомоги на догоспітальному етапі. Причини та клінічна картина остеомієліту.
 - Коксартроз – опорні симптоми.
 - Допомога на догоспітальному етапі при травмах м'яких тканин.
 - Природжена м'язова кривошия, етіологія, клініка, принципи діагностики.
 - Патогенез сколіотичної хвороби. Класифікація сколіозів. Клініка різних ступенів сколіозу.
 - Основні принципи раннього розпізнавання сколіоза. Профілактика, консервативні та оперативні методи лікування.
 - Вади постави і їх види.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з травматології та ортопедії);
- Заклучний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття №13

Тема: Онкологія (рак молочної залози, рак легень, остеосаркома, рак Пенкоста).

Мета: виявити знання студентів про семіотику захворювань в онкології.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Поняття про передракові захворювання та принципи виявлення і диспансерного нагляду хворих із передраковими захворюваннями.
- Стандарти обстеження та лікування хворих з підозрою на захворювання раком візуальних локалізацій.
- Мастопатії. Етіопатогенез. Класифікація. Поділ на локальні і дифузні форми. Клінічна картина. Рак молочної залози. Епідеміологія. Етіопатогенез. Роль гормональних порушень. Фактори ризику. Профілактика. Патогенетичні форми раку молочної залози. Клінічні форми. Скринінг на рак молочної залози. Групи підвищеного ризику.

Методика самообстеження. Методика огляду і пальпації молочних залоз і лімфатичних вузлів. Методи спеціального обстеження. Лікування раку молочної залози. Радикальна мастектомія. Економні операції. Показання до комбінованого і комплексного лікування.

- Пухлини легень. Епідеміологія. Етіологічні фактори. Передракові захворювання. Статеві-вікові особливості. Клініко-анатомічна класифікація. Форми росту пухлини. Гістологічні варіанти. Центральний та периферичний рак легень. Клінічні прояви раку легень. Клінічні, рентгенологічні і ендоскопічні синдроми. Діагностика ранніх форм раку легень. Значення флюорографії. Групи підвищеного ризику.
- Клініка раку Пенкоста.
- Остеосаркома етіологія, опорні симптоми, принципи діагностики.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з

них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування знань з онкології);
- Заклучний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

Семінарське заняття № 14

Тема: Поняття про післяопераційний період. Малоінвазивна хірургія. Змістовний модуль 2.

Мета: виявити знання студентів про післяопераційний період, а також про малоінвазивну хірургію. Здача змістовного модуля №2.

Впродовж двох годин вивчаються наступні питання:

- Поняття про лапароскопію та ендоскопію.
- Види малоінвазивних втручань. Обладнання для проведення малоінвазивних втручань. Оптичні системи, відеокамери.
- Інструментарій для проведення малоінвазивних втручань.
- Положення пацієнта на операційному столі.
- Створення пневмоперитонеума.
- Лапароліфтинг.
- Основні принципи виконання лапароскопічних операцій.
- Особливості догляду за пацієнтами в післяопераційному періоді.
- Ускладнення у післяопераційному періоді.

- Змістовний модуль 2.

Організаційна структура заняття: тривалість - 2 навчальних години, з них:

- Підготовчий етап (організація заняття, навчальні завдання, визначення вхідного рівня знань);
- Основний етап (формування поняття про післяопераційний період);
- Заключний етап (контроль і корекція знань, підсумки заняття, завдання для самостійної роботи)

Контроль засвоєння матеріалу:

- Усне опитування (контрольні питання);
- Презентації, зачитування рефератів.

- **Рекомендована література**

- **Основна:**

- 1. Факультетська терапія: Підручник /В.М.Хворостінка, Т.А.Моїсеєнко, Л.В. Журавльова; За ред. В.М.Хворостінки. – Х.: Факт, 2000.
 - 2. Комаров К.Ф., Кукес В.Г., Сметнев А.С. Внутренние болезни. – М.: Медицина, 1990.
 - 3. Маколкин В.И., Овчаренко С.И. Внутренние болезни. – М.: Медицина, 1989.
 - 4. Пасынков В.Г., Ткач С.М. Клинические лекции по внутренним болезням. – В 2 т. – К., 1998. 5. Шулутко Б.И. Внутренние болезни. – Спб., 1992.

- **Допоміжна:**

- 1. Ганджа И.М. Заболевания сердечной мышцы. – К.: Здоровья, 1993.
 - 2. Григорьев П.Я., Яковенко Э.П. Диагностика и лечение хронических болезней органов пищеварения. – М.: Медицина, 1990.
 - 3. Данилов И.П., Макаревич А.Е. Хронический бронхит. – Минск: Беларусь 1989.
 - 4. Дегтярева И.И. Панкреатит. – К.: Здоров'я, 1992.
 - 5. Доцицин В.Л. Клинический анализ электрокардиограмм. – М.: Медицина, 1982.
 - 6. Коваленко Н.Н. Справочник по дифференциальной диагностике заболеваний органов дыхания. – К.: Здоровья, 1992. 7. Клиническая гастроэнтерология /Под ред. Г.И.Бурчинского. – К.: Здоровья, 1993.
 - 8. Подымова С.Д. Болезни печени. – М.: Медицина, 1992.
 - 9. Палеев Н.Р. Заболевания легких. – М.: Медицина, 1992.

- 10. Пелешук А.П., Пятак О.А., Чекман И.С. Справочник по клинической фармакологии и фармакотерапии. – К.: Здоровья, 1996.
- 11. Палеев Н.Р. Справочник терапевта. – М.: Медицина, 1992.
- 12. Тейлор Р.Б. Трудный диагноз. – В 2 т. – М.: Медицина, 1992. 13. Хворостинка В.Н. Руководство к практическим занятиям по гастроэнтерологии. – М.: Медицина, 1990.
- 14. Язвенная болезнь или пептическая язва? /Под ред В.Г.Передерия. – К., 1997. 15. Швед М.І., Гребеник М.В. Основи клінічної електрокардіографії. – Тернопіль «Укрмедкнига», 2000. Інформаційні ресурси інтернет.
- 15. Коритко З. Фізичний стан та функціональні резерви серця спортсменів із різним режимом бігових навантажень [Електронний ресурс] / Зоряна Коритко [та ін.] // Спортивна наука України. - 2013. - № 2 (53). - С. 21-26. - Режим доступу : <http://sportscience.ldufk.edu.ua/index.php/snu/article/view/133/127>.
- 16. Коритко З. Загальна фізіологія: навч. посіб. / Зоряна Коритко, Євген Голубій. - Львів : ПП Сорока, 2002. - 141 с. <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/11475>
- 17. Коритко З. Медико-біологічні основи фізичного виховання / Зоряна Коритко. - Львів, 2002. - 51 с. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/13388>.
- 18. Коритко З. І. Нові погляди на механізми розвитку стадій загальноадаптаційного синдрому за умов дії граничних фізичних навантажень / З. І. Коритко // Світ медицини і біології. – 2013. – № 4(41). – С. 107 – 112. – Режим доступу: <https://womab.com.ua/ua/smb-2013-04-1/3958>.
- 19. Коритко З. І. Функціонально-метаболичні аспекти формування перехідних адаптаційно-компенсаторних процесів за умов екстремальних впливів / З. І. Коритко // Кримський терапевтичний журнал. – 2013. – № 2(21). – С. 20 – 28. – Режим доступу: http://www.crimtj.ru/Journal.files/21-2013-2/LR-Korytko-Adaptive_21-28.pdf.
- 20. Коритко З.І. Корекція функціонально-метаболичного гомеостазу за умов стресу / З.І. Коритко // Фізіологічний журнал, 2019. – Том 65, № 3. - С. 154. – Режим доступу: https://biph.kiev.ua/images/6/69/FiziolZh-3_dod_2019.pdf.
- 21. Коритко З.І. Вплив засобів фізичної реабілітації на якість життя хворих при ревматоїдному артриті / З.І. Коритко, Р.М. Поник, О.В. Купріненко // Експериментальна та клінічна фізіологія і біохімія, 2019. - №4. – С. 45-52. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/24849>.

- 22. Леськів І.Я. Адаптаційний потенціал та функціональні резерви кровообігу студентів з різним видом рухової активності / І.Я. Леськів, З.І. Коритко З. І., О.О. Мисаковець. // Експериментальна та клінічна фізіологія і біхімія. – 2013. – № 3. – С. 77 – 84. – Режим доступу: <http://ecpb.org.ua/pdf/63/3/63.03.077.pdf>.
- 22. Поник Р.М. Захворюваність та особливості реабілітації хворих на ревматоїдний артрит в умовах сьогодення / Р.М. Поник, З.І. Коритко // Здобутки клінічної та експериментальної медицини, 2019.- №3.- С. 183-187.– *Режим доступу:* <https://doi.org/10.11603/1811-2471.2019.v.i3.10504>
- 23. Dzis I. Prediction of survival in non-Hodgkin lymphoma based on markers of systemic inflammation, anemia, hypercoagulability, dyslipidemia and Eastern Cooperative Oncology Group performance status / I. Dzis, O. Tomashevska, Ye. Dzis, Z. Korytko // Acta Haematologica Polonica, 2020; Volume 51, Issue 1, Pages 34–41, ISSN (Online) 2300-7117, DOI: <https://doi.org/10.2478/ahp-2020-0008>.
- 24. Korytko Z.I. [Limit physical activity and stress: correction mechanism](#) / Z.I. Korytko. – Праці наукового товариства ім. Шевченка. Медичні науки. - 2017. - Т. 49. - С. 27. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pntsh_lik_2017_49_19.
- 25. Korytko, Z., Kulitka, E., Bas, O., Chornenka, H., Zahidnyy, V., & Yakubovskyi, T. (2020). Adequacy criteria of physical loadings and their use in sports, physical education, and physical rehabilitation. *Physical Education, Sport and Health Culture in Modern Society*, (2 (50), 68-77. <https://doi.org/10.29038/2220-7481-2020-02-68-77>.
- 26. Korytko Z. Use of integral hematological indices for diagnostics of athletes adaptive processes / Zoryana Korytko, Eduard Kulitka, Halyna Chornenka, Vasyl Zachidnyy // Journal of Physical Education and Sport – 2019. – Vol. 19, art 32. – P. 214–218. – Режим доступу: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/23475>